Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

2 päivänä syyskuuta 2021 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Sähköinen viestintä – Asetus (EU) 2015/2120 – 3 artikla – Avoin internetyhteys – 3 artiklan 1 kohta – Loppukäyttäjien oikeudet – 3 artiklan 2 kohta – Loppukäyttäjien oikeuksien käyttämistä rajoittavia sopimuksia ja kaupallisia käytäntöjä koskeva kielto – 3 artiklan 3 kohta – Velvollisuus kohdella tietoliikennettä yhdenvertaisesti ja syrjimättömästi – Mahdollisuus panna täytäntöön kohtuullisia liikenteenhallintatoimenpiteitä – Niin sanottua nollatariffia koskeva hinnoittelulisävaihtoehto – ”Nollatariffia” ei sovelleta verkkovierailuihin

Asiassa C-854/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Verwaltungsgericht Köln (hallintotuomioistuin, Köln, Saksa) on esittänyt 18.11.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 22.11.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Vodafone GmbH

vastaan

Saksan valtio, jota edustaa Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. Wahl (esittelevä tuomari) sekä tuomarit F. Biltgen ja J. Passer,

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Vodafone GmbH, edustajanaan D. Herrmann, Rechtsanwältin,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen, asiamiehinään C. Mögelin ja F. Still,

– Saksan hallitus, asiamiehinään J. Möller ja D. Klebs,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja J. M. Hoogveld,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään A. Posch,

– Euroopan komissio, asiamiehinään T. Scharf, G. Braun ja L. Nicolae,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella 13.6.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 531/2012 (EUVL 2012, L 172, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2015 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2015/2120 (EUVL 2015, L 310, s. 1) (jäljempänä verkkovierailuasetus), 6 a artiklan ja 6 b artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan sekä yksityiskohtaisista säännöistä kohtuullisen käytön politiikan soveltamiseksi sekä menetelmistä verkkovierailujen vähittäistason lisämaksujen poistamisen kestävyyden arvioimiseksi ja verkkovierailuoperaattorin tätä arviointia varten toimittamasta hakemuksesta 15.12.2016 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/2286 (EUVL 2016, L 344, s. 46; jäljempänä täytäntöönpanoasetus) 2 artiklan 2 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Vodafone GmbH ja Saksan valtio, jota edustaa Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (liittovaltion sähkö-, kaasu-, televiestintä-, posti- ja rautatievirasto, jäljempänä Bundesnetzagentur) ja jossa on kyse päätöksestä, jolla viimeksi mainittu on velvoittanut Vodafonen lopettamaan sen tietyt internetyhteyspalvelut.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Asetuksen 2015/2120 johdanto-osan kuudennessa, kahdeksannessa ja yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) Loppukäyttäjillä olisi oltava oikeus saada ja välittää tietoa ja sisältöjä sekä käyttää ja tarjota valitsemiaan sovelluksia ja palveluja syrjimättömästi internetyhteyspalvelujensa kautta. – –

– –

(8) Internetyhteyspalveluja tarjotessaan näiden palvelujen tarjoajien olisi kohdeltava kaikkea liikennettä yhdenvertaisesti, syrjimättömästi, rajoituksitta ja häiriöittä, riippumatta lähettäjästä tai vastaanottajasta, sisällöstä, sovelluksesta tai palvelusta taikka päätelaitteesta. Unionin oikeuden yleisten periaatteiden ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei tulisi kohdella eri tavoin eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavoin, ellei tällainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltua.

(9) Kohtuullisen liikenteenhallinnan tavoitteena on edistää tehokasta verkkoresurssien käyttöä ja optimoida siirron kokonaislaatua vastaten tietoliikenteen tiettyjen luokkien objektiivisesti erilaisiin teknisiin palvelun laatua koskeviin vaatimuksiin ja näin ollen siirrettävien sisältöjen, sovellusten ja palvelujen laatua koskeviin vaatimuksiin. Internetyhteyspalvelujen tarjoajien soveltamien kohtuullisten liikenteenhallintatoimenpiteiden olisi oltava avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia, eikä niiden tulisi perustua kaupallisiin näkökohtiin. Liikenteenhallinnan syrjimättömyyttä koskeva vaatimus ei sulje pois sitä, että internetyhteyspalvelujen tarjoajat toteuttavat siirron kokonaislaadun optimoimiseksi liikenteenhallintatoimenpiteitä, joissa eriytetään objektiivisesti erilaiset tietoliikenteen luokat. Kokonaislaadun ja käyttäjäkokemuksen optimoimiseksi kaikenlainen eriyttäminen olisi sallittava ainoastaan perustuen liikenteen tiettyjen luokkien palvelun laatua koskeviin objektiivisesti erilaisiin teknisiin vaatimuksiin (esimerkiksi viive, viivevaihtelu, pakettihävikki ja kaistanleveys) eikä kaupallisiin näkökohtiin. Tällaisten eriyttämistoimenpiteiden olisi oltava oikeassa suhteessa kokonaislaadun optimoinnin tavoitteeseen, ja toisiaan vastaavia liikenteen tyyppejä olisi niiden puitteissa kohdeltava yhdenvertaisesti. Tällaisia toimenpiteitä olisi sovellettava vain välttämättömän ajan.”

4 Kyseisen asetuksen 1 artiklan, jonka otsikko on ”Kohde ja soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa vahvistetaan yhteiset säännöt tietoliikenteen yhdenvertaisen ja syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi internetyhteyspalvelujen tarjoamisessa ja tähän liittyvien loppukäyttäjien oikeuksien turvaamiseksi.”

5 Mainitun asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Avoimen internetyhteyden turvaaminen”, 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Loppukäyttäjillä on oikeus saada ja välittää tietoa ja sisältöjä, käyttää ja tarjota valitsemiaan sovelluksia ja palveluja sekä käyttää valitsemiaan päätelaitteita riippumatta loppukäyttäjän tai palveluntarjoajan sijaintipaikasta taikka tiedon, sisällön, sovelluksen tai palvelun alkuperästä tai määränpäästä, internetyhteyspalvelunsa kautta.

– –

2. Internetyhteyspalvelujen tarjoajien ja loppukäyttäjien väliset sopimukset internetyhteyspalvelujen kaupallisista ja teknisistä ehdoista ja ominaisuuksista, kuten hinnasta, datansiirron määristä ja nopeuksista, ja mahdolliset internetyhteyspalvelujen tarjoajien soveltamat kaupalliset käytännöt eivät saa rajoittaa 1 kohdassa vahvistetun loppukäyttäjien oikeuden käyttämistä.

3. Internetyhteyspalvelujen tarjoajien on kohdeltava internetyhteyspalveluja tarjotessaan kaikkea tietoliikennettä yhdenvertaisesti, syrjimättömästi, rajoituksitta ja häiriöittä ja riippumatta lähettäjästä, vastaanottajasta, saadusta tai jaetusta sisällöstä, käytetyistä tai tarjotuista sovelluksista tai palveluista tai käytetystä päätelaitteesta.

Ensimmäinen alakohta ei estä internet-palvelujen tarjoajia panemasta täytäntöön kohtuullisia liikenteenhallintatoimenpiteitä. Kohtuullisten liikenteenhallintatoimenpiteiden on oltava läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia eivätkä ne saa perustua kaupallisiin näkökohtiin, vaan tietoliikenteen tiettyjen luokkien objektiivisesti erilaisiin teknisiin palvelun laatua koskeviin vaatimuksiin. Tällaisilla toimenpiteillä ei saa valvoa tiettyä sisältöä eikä niitä saa pitää voimassa pidempään kuin on välttämätöntä.

Internetyhteyspalvelujen tarjoajat eivät saa suorittaa liikenteenhallintatoimenpiteitä, jotka menevät toisessa alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä pidemmälle, eivätkä varsinkaan saa estää pääsyä tiettyihin sisältöihin, sovelluksiin tai palveluihin taikka niiden tiettyihin luokkiin tai hidastaa, muuttaa, rajoittaa tai häiritä niitä tai heikentää niiden laatua tai syrjiä niitä, paitsi siinä määrin, kuin se on välttämätöntä ja vain niin pitkään kuin se on välttämätöntä, jotta voidaan:

a) noudattaa internetyhteyspalvelujen tarjoajaan sovellettavaa unionin säädöksiä tai unionin oikeuden mukaista kansallista lainsäädäntöä, tai unionin oikeuden mukaisia toimenpiteitä tällaisten unionin säädösten tai tällaisen kansallisen lainsäädännön panemiseksi täytäntöön, mukaan lukien tuomioistuimen määräykset tai asianomaisen toimivallan omaavien viranomaisten päätökset;

b) säilyttää verkon, sen kautta tarjottavien palvelujen ja loppukäyttäjien päätelaitteiden eheys ja turvallisuus;

c) estää uhkaava verkon ruuhkautuminen ja lieventää poikkeuksellisen tai väliaikaisen verkon ruuhkautumisen vaikutuksia, edellyttäen, että toisiaan vastaavia tietoliikenteen luokkia kohdellaan yhdenvertaisesti.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Vodafone on informaatio- ja viestintätekniikan alalla toimiva yritys.

7 Kyseinen yritys tarjoaa asiakkailleen peruspalvelupaketin täydennykseksi niin sanotulla nollatariffilla maksuttomia hinnoitteluvaihtoehtoja, joista käytetään nimeä ”Vodafone Pass” (”Video Pass”, ”Music Pass”, ”Chat Pass” ja ”Social Pass”). Nämä hinnoitteluvaihtoehdot mahdollistavat Vodafonen yhteistyökumppaneina olevien yritysten palvelujen käyttämisen ilman, että näitä palveluja käytettäessä kulutettu datansiirtomäärä vähennettäisiin peruspalvelupakettiin kuuluvasta datansiirtomäärästä. Siirtonopeuden hidastuminen silloin, kun peruspalvelupakettiin kuuluva datansiirtomäärä on käytetty loppuun, koskee kuitenkin myös yhteistyökumppaneina olevien yritysten palvelujen käyttöä. Ensimmäinen valittu hinnoitteluvaihtoehto sisältyy jo peruspalvelupakettiin, ja asiakkaat voivat ottaa muita hinnoitteluvaihtoehtoja maksamalla lisämaksun.

8 Yleisissä sopimusehdoissa määrätään, että nämä hinnoitteluvaihtoehdot ovat voimassa ainoastaan kotimaassa. Ulkomailla yhteistyökumppaneina olevien yritysten palveluja käytettäessä kulutettu datansiirtomäärä otetaan huomioon peruspalvelupakettiin kuuluvassa datansiirtomäärässä. Vodafone varaa itselleen oikeuden tarjota tulevaisuudessa hinnoitteluvaihtoehtoja myös muissa jäsenvaltioissa. Tällöin olisi sovellettava ”kohtuullisen käytön politiikkaa” (Fair Use Policy), jonka mukaan näissä muissa valtioissa voidaan käyttää kuukausittain enintään 5 gigabittiä hinnoitteluvaihtoehtoa kohden.

9 Bundesnetzagentur totesi 15.6.2018 tekemällään päätöksellä yhtäältä, että se, että peruspalvelupaketista vähennetään mobiilidatamäärä, joka liittyy ”Vodafone Passin” käyttöön ulkomailla, on vastoin verkkovierailuasetuksen 6 a artiklaa, luettuna yhdessä 2 artiklan 2 kohdan r alakohdan kanssa. Toisaalta se totesi, että 5 gigabitin käyttöraja ulkomailla on vastoin kyseisen asetuksen 6 b artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 2 kohdan kanssa. Bundesnetzagentur kielsi näin ollen Vodafonea käyttämästä kyseisiä hinnoitteluvaihtoehtoja siltä osin kuin ne ovat ristiriidassa mainittujen säännösten kanssa.

10 Vodafone teki 9.7.2018 tästä 15.6.2018 tehdystä päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka Bundesnetzagentur hylkäsi 23.11.2018 tekemällään päätöksellä.

11 Vodafone nosti 11.12.2018 viimeksi mainitusta päätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa. Se väittää tämän kanteen tueksi lähinnä, että hinnoitteluvaihtoehdot merkitsevät itsenäistä datasiirtopalvelua eivätkä ne kuulu verkkovierailuasetuksen 6 a artiklassa tarkoitettuun yhteen säänneltyyn verkkovierailudatapalveluun. Nämä hinnoitteluvaihtoehdot ovat niin ikään lisiä, ja ne vastaavat täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua avointa datapakettia.

12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, rikkooko asianomainen yritys tässä tapauksessa verkkovierailuasetuksen 6 a ja 6 b artiklaa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan m alakohdan kanssa, sekä täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 2 artiklan 2 kohdan c alakohtaa.

13 Tässä tilanteessa Verwaltungsgericht Köln (hallintotuomioistuin, Köln, Saksa) katsoi, että unionin oikeuden tulkinta on tarpeen pääasian ratkaisemiseksi, ja se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) a) Onko tilanteessa, jossa ulkomailla asiakkaan käytettävissä olevaa matkapuhelinliittymää, jonka hintaan sisältyy kuukausittain käytettävissä oleva mobiilidatakiintiö, jonka käyttämisen jälkeen tiedonsiirtonopeus heikkenee, voidaan täydentää ilmaisella liittymäsopimukseen sisältyvällä vaihtoehdolla, jonka perusteella asiakas voi käyttää kotimaassa tiettyjä televiestintäalan yrityksen yhteistyökumppanien palveluja ilman, että kyseisten palvelujen käyttöön liittyvää mobiilidatan käyttöä otetaan huomioon laskettaessa liittymän hintaan sisältyvän kuukausittaisen mobiilidatakiintiön käyttöä, kun tällainen mobiilidatan käyttö ulkomailla otetaan huomioon laskettaessa liittymän hintaan sisältyvän kuukausittaisen mobiilidatakiintiön käyttöä, [verkkovierailuasetuksen] 6 a artiklassa, tulkittuna yhdessä 2 artiklan 2 kohdan m alakohdan kanssa, tarkoitettua säännellyn verkkovierailudatapalvelun käsitettä tulkittava siten, että matkapuhelinliittymää ja liittymäsopimukseen sisältyvää vaihtoehtoa on pidettävä yhtenä säänneltynä verkkovierailudatapalveluna, mistä seuraa, että ei ole sallittua, että laskettaessa liittymän hintaan sisältyvän kuukausittaisen mobiilidatakiintiön käyttöä jätetään huomiotta yhteistyökumppanien palvelujen käyttöön pelkästään kotimaassa liittyvä mobiilidatan käyttö?

b) Jos [ensimmäisen kysymyksen a kohtaan] vastataan myöntävästi: Onko [verkkovierailuasetuksen] 6 a artiklaa tulkittava käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että sitä, että yhteistyökumppanien palvelujen käyttöön liittyvä mobiilidatan käyttö ulkomailla otetaan huomioon laskettaessa liittymän hintaan sisältyvän kuukausittaisen mobiilidatakiintiön käyttöä, on pidettävä lisämaksun perimisenä?

c) Jos [ensimmäisen kysymyksen a ja b kohtaan] vastataan myöntävästi: Onko näin myös silloin, kun käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa liittymäsopimukseen sisältyvästä vaihtoehdosta peritään maksu?

2) a) Jos [ensimmäisen kysymyksen a kohtaan] vastataan myöntävästi: Onko [verkkovierailuasetuksen] 6 b artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa tulkittava käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että liittymäsopimukseen sisältyvälle vaihtoehdolle voidaan laatia oma säänneltyjen vähittäistason verkkovierailudatapalvelujen kulutukseen sovellettava kohtuullisen käytön politiikkansa (Fair Use Policy)?

b) Jos [ensimmäisen kysymyksen a kohtaan] vastataan myöntävästi ja [toisen kysymyksen a kohtaan] vastataan kieltävästi: Onko [verkkovierailuasetuksen] 6 b artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa tulkittava käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että säänneltyjen vähittäistason verkkovierailudatapalvelujen kulutukseen sovellettava kohtuullisen käytön politiikka (Fair Use Policy) voidaan laatia matkapuhelinliittymälle ja liittymäsopimukseen sisältyvälle vaihtoehdolle yhteiseksi sillä seurauksella, että matkapuhelinliittymän kotimaista vähittäishintaa tai matkapuhelinliittymän ja liittymäsopimukseen sisältyvän vaihtoehdon kotimaista vähittäisyhteishintaa on käytettävä yhteisen Fair Use Policyn perusteella käytettävissä olevan mobiilidatakiintiön laskemisen perustana?

c) Jos [ensimmäisen kysymyksen a kohtaan] vastataan myönteisesti ja [toisen kysymyksen a ja b kohtaan] kieltävästi: Voidaanko [verkkovierailuasetuksen] 6 b artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa, tulkittuna yhdessä [täytäntöönpanoasetuksen] 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa, soveltaa käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa analogisesti siten, että liittymäsopimukseen sisältyvälle vaihtoehdolle voidaan laatia oma kohtuullisen käytön politiikkansa (Fair Use Policy)?

3) a) Jos [toisen kysymyksen a tai c kohtaan] vastataan myöntävästi: onko [verkkovierailuasetuksen] 6 b artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, tulkittuna yhdessä [täytäntöönpanoasetuksen] 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ja 2 artiklan 2 kohdan c alakohdan kanssa, tarkoitettua avoimen datapaketin käsitettä tulkittava siten, että liittymäsopimukseen sisältyvää vaihtoehtoa, josta peritään maksu, on itsessään pidettävä avoimena datapakettina?

b) Jos [kolmannen kysymyksen a kohtaan] vastataan myöntävästi: Onko näin myös käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa, jos liittymäsopimukseen sisältyvästä vaihtoehdosta ei peritä maksua?

4) Jos [toisen kysymyksen a tai c kohtaan] vastataan myöntävästi ja [kolmannen kysymyksen a tai b kohtaan] kieltävästi: Onko [verkkovierailuasetuksen] 6 b artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa, tulkittuna yhdessä [täytäntöönpanoasetuksen] 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa, tulkittava käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaisessa tilanteessa siten, että matkapuhelinliittymän kotimaista vähittäisyhteishintaa on käytettävä myös sen mobiilidatakiintiön laskennassa, jonka on oltava verkkovierailuasiakkaan käytettävissä pelkästään liittymäsopimukseen sisältyvää vaihtoehtoa koskevan Fair Use Policyn perusteella?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, onko verkkovierailuasetuksen 6 a ja 6 b artiklaa, luettuina yhdessä kyseisen asetuksen 2 artiklan 2 kohdan m alakohdan kanssa, sekä täytäntöönpanoasetuksen 4 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ja 2 artiklan 2 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä vierailuverkossa tapahtuvan käytön rajoittamiselle niin sanotun nollatariffia koskevan hinnoitteluvaihtoehdon aktivoimisen vuoksi.

15 Aluksi on täsmennettävä, että niin sanottua nollatariffia koskeva hinnoitteluvaihtoehto on kaupallinen käytäntö, jonka mukaan internetyhteyden tarjoaja soveltaa ”nollatariffia” tai edullisempaa tariffia koko sellaiseen sovellukseen tai sellaiseen erityissovellusten luokkaan liittyvään dataliikenteeseen tai osaan siitä, joita kyseisen internetyhteyden tarjoajan yhteistyökumppanit tarjoavat. Tätä dataa ei siis oteta huomioon peruspalvelupaketin yhteydessä ostetussa datamäärässä. Tällainen rajallisten palvelupakettien yhteydessä tarjottu vaihtoehto antaa näin ollen internetyhteyden tarjoajille mahdollisuuden lisätä tarjontansa houkuttelevuutta.

16 Unionin tuomioistuimelle esitetyt kysymykset, joiden tarkoituksena on mahdollistaa se, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi lausua niin sanottua nollatariffia koskevaan hinnoitteluvaihtoehtoon liittyvien käyttöehtojen laillisuudesta, perustuvat siis lähtökohtaan, jonka mukaan tällainen hinnoitteluvaihtoehto on sinällään yhteensoveltuva unionin oikeuden ja etenkin asetuksen 2015/2120, jolla lainsäätäjä on halunnut vahvistaa internetin avoimuutta ja neutraalisuutta koskevat periaatteet, 3 artiklan kanssa

17 Asetuksen 2015/2120 3 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä kyseisen asetuksen johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen kanssa, säädetään loppukäyttäjien oikeudesta paitsi saada tietoa ja sisältöjä, käyttää sovelluksia ja palveluja sekä välittää tietoja ja sisältöjä myös tarjota sovelluksia ja palveluja.

18 Asetuksen 2015/2120 3 artiklan 2 kohdan mukaan yhtäältä internetyhteyspalvelujen tarjoajien ja loppukäyttäjien väliset sopimukset ja toisaalta internetyhteyspalvelujen tarjoajien soveltamat kaupalliset käytännöt eivät saa rajoittaa kyseisen artiklan 1 kohdassa vahvistetun loppukäyttäjien oikeuden käyttämistä.

19 Asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään ensinnäkin, että internetyhteyspalvelujen tarjoajien on kohdeltava kaikkea tietoliikennettä yhdenvertaisesti, syrjimättömästi, rajoituksitta ja häiriöittä ja muun muassa käytetyistä sovelluksista tai palveluista riippumatta.

20 Kyseisen 3 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa säädetään tämän jälkeen, että sen ensimmäinen alakohta ei estä internetyhteyspalvelujen tarjoajia panemasta täytäntöön kohtuullisia liikenteenhallintatoimenpiteitä, ja täsmennetään, että jotta tällaisten toimenpiteiden voidaan katsoa olevan kohtuullisia, niiden on ensinnäkin oltava avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia, toiseksi ne eivät saa perustua kaupallisiin näkökohtiin vaan tietoliikenteen tiettyjen luokkien välisiin objektiivisiin teknisiin eroihin ja kolmanneksi niillä ei saa valvoa sisältöä eikä niitä saa pitää voimassa pidempään kuin on välttämätöntä.

21 Mainitun 3 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetään lopuksi, että internetyhteyspalvelujen tarjoajat eivät saa suorittaa liikenteenhallintatoimenpiteitä, jotka menevät toisessa alakohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä pidemmälle, eivätkä varsinkaan saa

estää pääsyä tiettyihin sovelluksiin, sovellusten luokkiin, palveluihin tai palvelujen luokkiin tai hidastaa, muuttaa, rajoittaa tai häiritä niitä tai heikentää niiden laatua tai syrjiä niitä, paitsi siinä määrin kuin se on välttämätöntä tietyn ajan, jotta voidaan noudattaa unionin säädöksiä, unionin oikeuden mukaista kansallista lainsäädäntöä tai toimenpiteitä tällaisten unionin säädösten tai tällaisen kansallisen lainsäädännön panemiseksi täytäntöön; säilyttää verkon, sen kautta tarjottavien palvelujen ja loppukäyttäjien päätelaitteiden eheys ja turvallisuus taikka estää verkon ruuhkautuminen tai lieventää sen vaikutuksia.

22 Kuten asetuksen 2015/2120 1 artiklasta ilmenee, näillä eri säännöksillä pyritään varmistamaan tietoliikenteen yhdenvertainen ja syrjimätön kohtelu internetyhteyspalvelujen tarjoamisessa sekä turvaamaan tähän liittyvät loppukäyttäjien oikeudet (ks. vastaavasti tuomio 15.9.2020, Telenor Magyarország, C-807/18 ja C-39/19, EU:C:2020:708, 23–27 kohta).

23 Ensinnäkin on muistutettava, että unionin tuomioistuimella on ollut tilaisuus täsmentää, että kun internetyhteyspalvelujen tarjoajan menettely on asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohdan vastaista, on mahdollista jättää ratkaisematta, onko tämä menettely mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdasta johtuvien velvollisuuksien mukaista (ks. vastaavasti tuomio 15.9.2020, Telenor Magyarország, C-807/18 ja C-39/19, EU:C:2020:708, 28 kohta).

24 Kaiken tietoliikenteen yhdenvertaista kohtelua koskevan velvollisuuden noudattamatta jättämistä ei siis voida perustella saman asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa tunnustetun sopimusvapauden periaatteen nojalla.

25 Toiseksi on todettava, että unionin tuomioistuin on myös korostanut, että asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohta on esteenä kaikille tietoliikenteen yhdenvertaista kohtelua koskevan velvollisuuden vastaisille toimenpiteille, kun tällainen toimenpide perustuu kaupallisiin näkökohtiin.

26 Aluksi on huomautettava, että – kuten tämän tuomion 19 kohdasta ilmenee – asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, luettuna kyseisen asetuksen johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen valossa, internetyhteyspalvelujen tarjoajille asetetaan yleinen velvollisuus kohdella kaikkea liikennettä yhdenvertaisesti, syrjimättömästi, rajoituksitta ja häiriöittä, eikä tästä velvollisuudesta voida missään tapauksessa poiketa kyseisten palveluntarjoajien soveltamilla kaupallisilla käytännöillä tai niiden loppukäyttäjien kanssa tekemillä sopimuksilla (tuomio 15.9.2020, Telenor Magyarország, C-807/18 ja C-39/19, EU:C:2020:708, 47 kohta).

27 Asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohdan toisesta alakohdasta ja kyseisen asetuksen johdanto-osan yhdeksännestä perustelukappaleesta, jonka valossa kyseistä alakohtaa on tulkittava, ilmenee tämän jälkeen, että vaikka internetyhteyspalvelujen tarjoajien on noudatettava tätä yleistä velvollisuutta, niillä on kuitenkin mahdollisuus toteuttaa kohtuullisia liikenteenhallintatoimenpiteitä. Tämä mahdollisuus edellyttää kuitenkin muun muassa sitä, että tällaiset toimenpiteet perustuvat ”tietoliikenteen tiettyjen luokkien objektiivisesti erilaisiin teknisiin palvelun laatua koskeviin vaatimuksiin” eivätkä ”kaupallisiin näkökohtiin”. Tällaisiin ”kaupallisiin näkökohtiin” perustuvina on pidettävä erityisesti kaikkia toimenpiteitä, joita internetyhteyspalvelujen tarjoaja soveltaa kaikkiin loppukäyttäjiin ja jotka tällaisiin objektiivisiin eroihin perustumatta johtavat siihen, ettei eri sisältöjen, sovellusten tai palvelujen tarjoajien tarjoamia sisältöjä, sovelluksia tai palveluja kohdella yhdenvertaisesti ja syrjimättömästi (tuomio 15.9.2020, Telenor Magyarország, C-807/18 ja C-39/19, EU:C:2020:708, 48 kohta).

28 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa niin sanottua nollatariffia koskevassa hinnoitteluvaihtoehdossa internetliikenteessä tehdään kuitenkin kaupallisten näkökohtien perusteella ero siten, että peruspalvelupaketissa ei oteta huomioon yhteistyökumppaneiden sovelluksiin suuntautuvaa liikennettä. Tällainen kaupallinen käytäntö ei siis täytä asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä yleistä velvollisuutta kohdella tietoliikennettä yhdenvertaisesti, syrjimättömästi ja häiriöittä.

29 On korostettava, että tämä velvollisuuden noudattamatta jättäminen, joka johtuu tällaisen hinnoitteluvaihtoehdon luonteesta itsestään sen kannustimen vuoksi, joka siitä seuraa, jatkuu vielä riippumatta ajateltavissa olevasta mahdollisuudesta jatkaa tai olla jatkamatta internetyhteyden tarjoajan yhteistyökumppaneiden tarjoaman sisällön käyttöä vapaasti sen jälkeen, kun peruspalvelupakettiin kuuluva datansiirtomäärä on käytetty loppuun.

30 Merkitystä ei myöskään ole sillä, perustuuko tällainen vaihtoehto asetuksen 2015/2120 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen, kuten tämän tuomion 24 kohdassa on huomautettu, tai sillä, että sillä pyritään tyydyttämään asiakkaan tai sisällöntarjoajan todellinen kysyntä.

31 Lopuksi on todettava, ettei hallintatoimenpiteiden osalta säädettyjä poikkeuksia voida ottaa huomioon, koska asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaan tällaiset toimenpiteet eivät voi perustua internetyhteyden tarjoajan kaupallisiin strategioihin.

32 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamista tiedoista ilmenee, että verkkovierailua koskevan hinnoitteluvaihtoehdon mukaista käytön rajoitusta, jota kaikki kyseisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat, sovelletaan yksinomaan niin sanottua nollatariffia koskevan hinnoitteluvaihtoehdon aktivoimisen vuoksi.

33 Koska tällainen hinnoitteluvaihtoehto on ristiriidassa asetuksen 2015/2120 3 artiklan 3 kohdasta johtuvien velvollisuuksien kanssa, tämä ristiriita on kuitenkin olemassa edelleen pääasiassa kyseessä olevan hinnoitteluvaihtoehdon käyttöä kotimaan ulkopuolella koskevan rajoituksen kaltaisten tarjottuihin hinnoitteluvaihtoehtoihin liittyvien käyttöehtojen muodosta tai luonteesta riippumatta.

34 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että asetuksen 2015/2120 3 artiklaa on tulkittava siten, että vierailuverkossa tapahtuvan käytön rajoittaminen niin sanottua nollatariffia koskevan hinnoitteluvaihtoehdon aktivoimisen vuoksi on ristiriidassa kyseisen artiklan 3 kohdasta johtuvien velvollisuuksien kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

35 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Avointa internetyhteyttä koskevista toimenpiteistä ja yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta 25.11.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/2120 3 artiklaa on tulkittava siten, että vierailuverkossa tapahtuvan käytön rajoittaminen niin sanottua nollatariffia koskevan hinnoitteluvaihtoehdon aktivoimisen vuoksi on ristiriidassa kyseisen artiklan 3 kohdasta johtuvien velvollisuuksien kanssa.

Allekirjoitukset